

ЯКІСТЬ ТА ЦІНА ЯК ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ

THE QUALITY AND PRICE AS FACTORS IN INCREASING THE COMPETITIVENESS OF PRODUCT

У даній статті були розглянуті основні чинники, що впливають на конкурентоспроможність продукції вітчизняних підприємств, що в свою чергу визначає конкурентоспроможність підприємства. А саме якість та ціна, два нероздільних фактора конкурентоспроможності продукції. Особливу увагу було приділено основним принципам, на яких ґрунтується управління якістю. Визначені основні фактори, що впливають на рівень якості продукції, також були проаналізовані проблеми впровадження міжнародних стандартів на вітчизняних підприємства та шляхи вирішення цих проблем. Також було приділено увагу ціновому фактору конкурентоспроможності товару, адже під впливом економічних спадів знизилася купівельна спроможність споживачів, підвищилася іноземна конкуренція на внутрішньому ринку, через потік більш дешевих та якісних товарів. Таким чином було визначено два напрями фактору впливу на формування конкурентоспроможності продукції, з одного боку якість, а з іншого ціна. В сучасних умовах продукція, яка відповідає стандартам, технічним умовам, а також має цінову перевагу перед конкурентами, має велике значення на шляху до підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства.

В данной статье были рассмотрены основные факторы, влияющие на конкурентоспособность продукции отечественных предприятий, что в свою очередь определяет конкурентоспособность предприятия. А именно качество и цена, два неразделимых фактора конкурентоспособности продукции. Особое внимание было уделено основным принципам, на которых основывается управление качеством. Определены основные факторы, влияющие на уровень качества продукции, также были проанализированы проблемы внедрения международных стандартов на отечественных предприятия и пути решения этих проблем. Также было уделено внимание ценовому фактору конкурентоспособности товара, ведь под воздействием экономических спадов снизилась покупательная способность потребителей, повысилась иностранная конкуренция на внутреннем рынке, через поток более дешевых и качественных товаров. Таким образом были определены два направления фактора влияния на формирование конкурентоспособности продукции, с одной стороны качество, а с другой цена. В современных условиях продукция, которая отвечает стандартам, техническим условиям, а также ценовое преимущество перед конкурентами, имеет большое значение на пути к повышению уровня конкурентоспособности предприятия.

This article examined the main factors affecting the competitiveness of domestic enterprises, which in turn determines the competitiveness of an enterprise. Namely, the quality

and price are two inseparable factors of competitiveness of products . Particular attention was paid to the fundamental principles on which the quality management system. The main factors influencing the level of product quality were also analyzed problems of implementation of international standards for domestic enterprises and solutions to these problems. It was also paid attention to the price factor of competitiveness of the goods , as influenced by the economic recession has decreased the purchasing power of consumers , increased foreign competition in the domestic market due to the flow of cheaper and quality products. Thus it was determined two areas of influence factors on the formation of product competitiveness on the one hand the quality and price of the other . In modern conditions produce that meets the standards, specifications and has a price advantage over competitors is important towards improving the competitiveness of enterprises.

Ключові слова: конкурентоспроможність продукції, якість, ціна, система управління якістю, міжнародні стандарти якості.

Вступ. В сучасних умовах ринку, успішність підприємства визначається за рівнем задоволення потреб споживачів. В конкурентному середовищі, визначальним фактором придбання продукції та конкурентоспроможності продукції є якість товару в поєднанні з нижчою ціною, ніж у конкурентів.

Однак, управління якістю на вітчизняних підприємства не відповідає сучасним вимогам ринку та якості міжнародним стандартам. Членство України в Світовій організації торгівлі відкрило кордони, зарубіжна високоякісна продукція заповнює вітчизняний ринок, що може витіснити національних виробників. Тому проблема сертифікації, розробки та впровадження ефективних методів управління якістю набуває важливого значення.

Дослідженням даної проблеми займалися такі вітчизняні і зарубіжні вчені, такі як: Р.Фатхудінов, Л.Піддубна, Е.Сапронова, О.Воронкова, О.Длугопольський, М.Потер, Ф.Кросбі, Ф.Котлер та інші. Не дивлячись на значну кількість наукових праць у вивченні конкурентоспроможності продукції, дана тема потребує подальшого дослідження та вивчення.

Постановка завдання. Метою статті є визначення ефективної системи управління якістю продукції та використання низькозатратного методу ціноутворення, як важливих чинників конкурентоспроможності продукції.

Методологія. Теоретичною та методологічною базою дослідження стали законодавчі акти та стандарти України і міжнародних організації щодо якості, а також роботи вітчизняних та зарубіжних вчених у цій сфері. В процесі дослідження були використанні загальнонаукові методи та підходи, серед них аналіз та синтез.

Результати дослідження. Важливою складовою високої конкурентоспроможності продукції є якість. Якість – це сукупність властивостей і характеристик продукту, які надають йому здатність задовольняти обумовлені або передбачувані потреби[5].

Якість продукції – це основний чинник забезпечення його конкурентоспроможності, сукупність властивостей та характеристик товару, які мають здатність задовольняти потреби споживачів, їхні звички або культурні особливості споживання. До поняття якість входять такі складові як [1]: фізичні властивості товару, ергономічні параметри, безпечність та надійність товару, функціональні характеристики, зовнішній вигляд товару, ємність.

На рівень якості впливає безліч факторів, які можна розділити на групи [2]: технічні фактори, до яких відноситься технологія виробництва, оновлення, модернізація, новизна обладнання та система резервування; організаційні фактори, форми організації виробничих процесів; рівномірність виробництва та розподілу праці; ремонт та технічне обслуговування; економічні фактори, які включають в себе собівартість виробництва, ціну продукції, рівень заробітної плати працівників, продуктивність праці тощо; суб'єктивні, які також мають значний вплив на якість і залежать від фізіологічних та емоційних особливостей робітника, а також його рівня кваліфікації.

Таким чином, управління якістю поєднує в собі взаємодію усіх цих факторів в процесі виробництва продукції. Управління якістю дає підприємству підвищення його конкурентних переваг перед товарами-аналогами та підвищити попит продукції. Дана процедура відбувається за двома етапами, перший етап включає в себе рекомендації щодо покращення якості продукції виходячи із стандартів ISO, за допомогою яких підприємство бачить, що потрібно удосконалювати. Другий етап – етап на якому відбувається розробка нових або удосконалення старих нормативних документів[6].

До найбільш розповсюджених стандартів ISO серії 9000, які розроблені для підвищення ефективності системи управління якістю входять:

- ISO 9000, описує основні положення систем управління якістю та визначає термінологію стосовно систем управління якістю.
- ISO 9001, описує вимоги до системи управління якістю в якій, організація, має спроможність задовольняти вимоги своїх замовників та має здатність підтримувати належний рівень якості продукції. [3]
- ISO 9004, даний стандарт призначений для підвищення показників діяльності підприємства, а також задоволеності споживачів.[4]
- ISO 19011 подає настанови щодо проведення аудиту систем управління якістю та менеджменту навколишнього середовища.

Потрібно розуміти, що міжнародні стандарти серії 9000 потребують взаємозв'язку системи якості зі всіма етапами життєвого циклу товару і повинні розповсюджуватися на всі процеси виробництва. Особливістю стандартів є добровільність, тобто виробник сам приймає рішення про

побудову системи якості відповідно до них, тому існують проблеми та недоліки у застосуванні міжнародних стандартів серії 9000 в Україні[9]:

- Керівники не несуть достатньої відповідальності за належне виконання вимог, існуючих в Україні стандартів.
- Недостатній досвід і підготовка кадрів елементам методології впровадження системи управління якістю.
- Недостатня мотивація робітників.
- Корумпованість державних служб.
- Недостатня кількість законів, що регулюють управління якістю.
- Нечітке формулювання існуючих нормативно-правових законів.
- Для впровадження даної системи, необхідно здійснити такі заходи:
- Підготовка та навчання кадрів елементам впровадження системи управління якістю[7].
- Залучення додаткових коштів для заходів пов'язаних з впровадженням цієї системи.
- Державна пропаганда стандартів ISO.

Одним із напрямків підвищення конкурентоспроможності продукції потрібно розглядати цінову перевагу, для забезпечення якої собівартість потрібно формувати за низьковитратним методом. Формування ціни за цим методом дозволяє підприємству знижувати ціни на свою продукцію до рівня цін на товари-аналоги або навіть нижче, що надає їй великі конкурентні переваги.

Серед методів зниження витрат можна виділити такі[8]:

- Удосконалення організації виробництва, включає в себе зниження поточних витрат, зменшення витрат живої праці, скорочення витрат робочого часу, підвищення надійності і стабільності основних фондів, удосконалені матеріально-технічного постачання.
- Розширення асортименту продукції, включає в себе покриття збитків однієї продукції за рахунок прибутків більш рентабельної продукції.
- Використання більш якісних ресурсів.
- Підвищення технічного рівня виробництва, включає в себе удосконалення техніки та технології виробництва, більш економне використання ресурсів та матеріалів.
- Розширення спеціалізації виробництва, мається на увазі розподіл постійних витрат на більш велику кількість продукції.

Висновок. Теоретичне та практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що для ефективного функціонування в сучасних умовах підприємство потребує модернізації, ефективного впровадженні систем управління якістю та зниженні собівартості виробництва. На нашу думку, особливу увагу потрібно приділити не лише удосконаленню нормативних документів, але й стандартів серії 9000, щоб отримати більш ефективну

теоретичну базу у сфері управління якістю. Зниження витрат на виробництві дозволить підприємству без наслідків знижувати ціну на свою продукцію до рівня цін конкурентів або нижче. Наукова новизна дослідження полягає в уточненні чинників конкурентоспроможності продукції, вдосконаленні шляхів впровадження системи управління якістю та методів ціноутворення. У даному матеріалі розкрито лише два чинники конкурентоспроможності продукції, для більш повного вивчення теми конкурентоспроможності продукції потрібно враховувати не лише внутрішні чинники, а й зовнішні, що допоможе підприємству вдосконалити власну діяльність, завоювати прихильність споживачів та більш кращі позиції на ринку. За розглянутими напрямками зниження витрат на виробництві повинні бути розроблені заходи, які підвищать ефективність діяльності суб'єкта господарювання.

Література:

1. Кузьмін О.Є. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства : навч. посібник [для студ. спец. «Міжнародна економіка»] / О.Є.Кузьмін, Н.І.Горбаль. – Львів : Компакт – ЛВ, 2005. – 304 с.
2. Фатхудинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации. [Учебное пособие] // Р.А.Фатхудинов. – М.: Издательство Эксмо, 2004. – 544 с.
3. Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2000, IDT) [Текст] : нормативно-технічний матеріал. – Вид. офіц. – На заміну ДСТУ ISO 9001 – 95, ДСТУ ISO 9002-95, ДСТУ ISO 9003 – 95 ; Введ. с 2001-06-27. – Київ : Держстандарт України, 2001. – 24 с.
4. ДСТУ ISO 9004 – 2001. Системи управління якістю. Настанови щодо поліпшення діяльності [Текст]. – Взамен ДСТУ ISO 9004-1-95 ; Введ. с 2001-10-01. – [Б. м. : б. и.]. – 52 с.
5. Кириченко Л.С. Сертифікація та якість продукції в сучасних умовах господарювання / Л.С.Кириченко, Н.М.Чернухіна. – Львів, 2005. – 215 с.
6. Кириченко Л.С. Основи стандартизації, метрології та управління якістю / Л.С. Кириченко, Н.В.Мережко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 445 с.
7. Пономарьов С.В. Управління якістю продукції. Інструменти і методи менеджменту якості / С.В. Пономарьов. – М.: РІА «Стандарти та якість». 2005. – 248 с.
8. Плешкова Л. Производственная себестоимость и калькулирование промышленной продукции / Л. Плешкова. – К.: Баланс. – 2008. - №7(26). – 62 с.
9. Система якості відповідно до норм міжнародних стандартів ISO 9000 [Електронний ресурс] – 2011 – Режим доступу : http://toplutsk.com/articles-article_379.html